

Regionkontor nordøst

Deres ref:

Vår ref:
201201988-7

Dato:
23.03.2012

VEDR. HØRING OM FORSLAG OM ENDRINGER I STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN – UTTALELSE FRA ULLERSMO FENGSEL

Det vises til oversendelse av 26.01.12 fra Region nordøst vedlagt Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat av 16.01.12 om endringer i straffegjennomføringsloven mv.

Videre vises det til e-post av 16.03.12, hvor regionkontoret etter forespørsel innrømmer Ullersmo fengsel frist til d.d. med å inngi en uttalelse.

Ullersmo fengsel vil i det følgende kort knytte noen kommentarer til de ulike problemstillinger i den rekkefølge de fremkommer av høringsnotatet.

I kapittel 3 foreslår departementet å endre straffeprosessloven § 163 første ledd slik at det vil være kriminalomsorgen som peker ut hvem som skal utføre personundersøkelse.

Ullersmo fengsel har ingen kommentarer til dette forslaget, utover at man formoder at det med en slik endring i ansvarsområde følger de nødvendige ressurser til formålet.

I kapittel 4 foreslår departementet en mindre tilføyelse i straffeprosessloven § 455 første ledd tredje punktum for å klargjøre at kriminalomsorgen på regionalt nivå også beslutter fullbyrding av dom på gjeninnsettelse etter prøveløslatelse.

Ullersmo fengsel slutter seg til dette forslaget. Det anses naturlig at regionalt nivå også formelt får ansvaret for å beslutte fullbyrding av dom på gjeninnsettelse etter prøveløslatelse, i tillegg til brudd på vilkår for samfunnsstraff, som p.t. er tilfelle ut fra dagens lovverk.

I kapittel 5 foreslår departementet en ny bokstav d i straffegjennomføringsloven § 7a annet ledd som gir kriminalomsorgen rett til å innhente

- opplysninger om innsattes avtalebaserte hemmelige telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger

- opplysninger om innsattes elektroniske kommunikasjonsadresse

Region nordøst

Ullersmo fengsel slutter seg til dette forslaget. Adgang til å innhente opplysninger vedrørende for eksempel hemmelig telefonnummer er hensiktsmessig i de tilfeller hvor innsatte for øvrig er vanskelig tilgjengelig i.f.m. innkalling til soning m.v.

I kapittel 6 foreslår departementet å føye til et nytt femte ledd i straffegjennomføringslovens § 11 som gir kriminalomsorgen hjemmel til å sette domfelte direkte inn i overgangsbolig ved fengselsstraff på inntil 1 år

Ullersmo fengsel har ingen særskilte kommentarer til forslaget. Det bemerkes at forslaget forutsetter en innføring av (foreløpig ikke vedtatt) forslag om frigang fra første dag. I motsatt fall faller hensiktsmessigheten i forslaget i stor grad bort.

I kapittel 7 foreslår departementet flere endringer i reglene om overføring mellom gjennomføringsformer i straffegjennomføringsloven § 14 første ledd, blant annet hjemmel til å overføre på nærmere angitte grunnlag.

7.2.2. § 14 første ledd bokstav c

Alternativ 1 innebærer at innsatte kan overføres til annet fengsel ”..hvis innsatte til tross for skriftlig irettesettelse har særlig negativ innflytelse på miljøet.” Dette innebærer en vesensendring fra dagens situasjon, hvor det kun fordres *skriftlig advarsel*.

Ullersmo fengsel støtter dette endringsforslaget. Ut fra at det per i dag kun kreves skriftlig advarsel, vil innsatte i realiteten i svært mange tilfeller ikke gis noen reell mulighet til å endre sin atferd før han blir tvangsflyttet til annet fengsel. Ved at ordlyden endres til ”skriftlig irettesettelse”, har det presumptivt skjedd et brudd på regler for ro, orden og sikkerhet, og det skal det gjennomføres avhør m.v. i tråd med § 40, samt at det presumptivt vil medføre en endret holdning blant fengselsansatte m.h.t. å påvirke den innsattes atferd. Videre gis det klageadgang på vedtaket, jf. § 40.

7.2.3 § 14 første ledd ny bokstav f

Det er her reist forslag om ny bokstav i bestemmelsen om overføring, som gir hjemmel for å overføre innsatte til annet fengsel dersom det er nære bånd mellom en innsatt og en tilsatt, eller dersom den tilsatte eller noen av dennes nærstående er fornærmet eller etterlatt i innsattes straffesak.

Her vil det kunne etableres forskjellig praksis i de ulike regioner, i.f.t. praksisen i slike saker. Man merker seg at departementet skriver i sitt høringsnotat på s 13 at ”..en slik overføringsadgang må være snever og begrenset til alvorlige straffesaker..” Erfaringsmessig ut fra andre sakstyper hvor bestemmelsene i stor grad er overlatt til det enkelte fengsels skjønn, kan det være vanskelig å oppnå en helhetlig praksis hos regionene og fengslene på flere områder. Det er derfor av stor viktighet at det utarbeides så klare retningslinjer som mulig på dette punktet.

7.2.4. § 14 første ledd ny bokstav g

Det foreslås her en hjemmel for å tvangsoverføre innsatte dersom det anses nødvendig for å sikre en hensiktsmessig fangesammensetning.

Fengselet noterer seg at dette er ment å være en hjemmel for dem som har tilknytning til samme kriminelle miljø, og som ikke skal sone i samme fellesskapsavdeling. Dette forslaget støttes fullt ut. Man har i det daglige arbeid i enkelte tilfeller savnet en klar hjemmel for å overføre innsatte som for eksempel er samdomt i store straffesaker, for å unngå at disse soner sammen.

I kapittel 8 foreslår departementet å føye til "bl.a." i straffegjennomføringsloven § 36 annet ledd for å vise at bestemmelsen ikke uttømmende regulerer hvilke vilkår kriminalomsorgen kan fastsette ved permisjon og straffavbrudd.

Ullersmo støtter dette forslaget.

I kapittel 10 drøfter departementet spørsmål om prøveløslatelse av utenlandske innsatte med utvisningsvedtak, og foreslår endringer i § 42 som innebærer et klarere skille mellom frihetsberøvelse som følge av straffegjennomføring, og frihetsberøvelse på grunn av manglende effektuering av frihetsberøvelse.

Etter dagens lovverk er det adgang til å fastsette vilkår om effektuering av utvisningsvedtaket som betingelse for prøveløslatelse av utviste utenlandske innsatte, jf. § 42, sjette ledd. Som det fremgår av høringsnotatet, synes det av nevnte bestemmelse å kunne utledes en praksis hvor innsatte som er besluttet utvist, men hvor vedtaket ikke lar seg effektuere, kan sitte langt ut over tidspunkt for 2/3-tid alene med denne begrunnelsen. Det foreslås derfor å fjerne § 42, sjette ledd og derigjennom kriminalomsorgens mulighet til å benytte dette i tilfeller hvor innsatte er utvist. Man håper med dette å oppnå at færre innsatte blir frihetsberøvet ut over 2/3-tid fordi de ikke lar seg utvise, og skape et klarere skille mellom frihetsberøvelse begrunnet i straffegjennomføringen og frihetsberøvelse som følge av manglende effektuering av utvisningsvedtak.

Det presiseres at adgangen til å holde innsatte utover 2/3-tid må baseres på forhold knyttet til straffegjennomføringen og at en prøveløslatelse ikke anses tilrådelig, herunder at innsatte har hatt en atferd i fengselet, har nye straffbare forhold et cetera. Dette gjelder for utenlandske innsatte på lik linje som for norske innsatte.

Per i dag ivaretas forholdet til EMK ved rundskriv gitt av KSF, jf. KSF 2/2012, hvor det presiseres at manglende uttransportering ikke i noe tilfelle er grunnlag for tilbakeholdelse ut over 2/3-tid.

Skulle det i konkrete saker vise seg at innsatte ikke lar seg uttransportere innen 2/3-tid, vil politiet eventuelt da måtte beslutte pågripelse i medhold av utlendingslovgivningen og således la dette bli det videre hjemmelsgrunnlaget for frihetsberøvelsen.

Dersom adgangen til å benytte § 42, sjette ledd som vilkår eller forutsetning i vedtaket faller bort, vil dette ikke i realiteten innebære praktiske endringer for fengselet, men vil formodentlig medføre en mindre forutsigbarhet for så vel innsatte som for politiet, som ut fra utvisningsvedtaket har ansvaret for å transportere innsatte ut av landet ved løslatelse fra fengsel.

I kapittel 12 drøfter departementet hvilke straffegjennomføringsregler som bør gjelde for varetektsinnsatte, og foreslår blant annet unntak fra § 40 åttende ledd vedr. forsettlig unndragelse fra straffegjennomføring.

Fengselet støtter ikke forslaget om at § 40 åttende ledd ikke skal gjelde for varetektsinnsatte. Å hindre eller vanskeliggjøre straffeforfølgelse er straffbart. Unndragelse fra fengsel bør således være straffbart på lik linje for varetektsinnsatte som for domsinnsatte. Fengselet kan ikke se grunner som taler for et skille i så måte.

Ut over det ovennevnte har ikke fengselet særskilte kommentarer til høringsnotatet.

Med vennlig hilsen,

Tom A. Enger
Fengselsleder

Saksbehandlere:

- Rådgiver G. Staverløkk
- 1. betj. R. Lilletofte